

Turvallisuuskomitean sihteeristön lausunto luonnoksesta kulttuuripoliittiseksi selonteoksi 2040-luvulle

1. Yleistä

Turvallisuuskomitean sihteeristö kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuuksista lausua luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi 2040-luvulle. Luonnos on tehty kattavasti ja sisältää moninaisesti eri toimijoiden näkemyksiä. Myös laaja osallistaminen kirjoitusvaiheessa näkyy kiitettävästi luonnoksessa. Turvallisuuskomitean sihteeristö kiittää sitä, että Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritelty henkinen kriisinkestävyys sekä kulttuurin keskeinen kytkös siihen on tunnistettu ja sitä on käsitelty selonteossa kattavasti.

2. Keskeisimmät havainnot

Turvallisuuskomitean sihteeristö osallistuu kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoon osana kokonaisturvallisuuden edistämistä.

Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää, että selonteon käsitteistöä muutettaisiin Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaiseksi. Tähän liittyen, turvallisuuskomitean sihteeristö esittää selontekoon alla olevia tarkentavia huomioita:

- Kansallinen resilienssi esitetään muutettavaksi muotoon yhteiskunnan kriisinkestävyys eli resilienssi.
- Kulttuuriperinnön huoltovarmuus on nähdäksemme määrittelemätön termi, esitetään muutettavaksi muotoon Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden suojeleminen.

3. Yksityiskohtaiset muutosesitykset

Lisäksi Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää seuraavissa alaluvuissa kirjattuja luku- ja sivukohtaisia lisäyksiä ja tarkennuksia.

3.1. Luku 1

- **Luku 1, s. 9 luku 1 kappale neljä:** Esitetään lisäystä ”Selonteko on onnistunut... .... millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa *JA YLLÄPITÄÄ*, ja miksi...”
- **Luku 1.1, s. 10 luku kappale kaksi:** Esitetään lisättäväksi alaviite Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan puhuttaessa henkisestä kriisinkestävyydestä.

- **Luku 1.3, s. 13:** Esitetään lisättäväksi ensimmäiseen kappaleeseen myös ne toiminnot, jotka ylläpitävät ja säilyttävät kulttuuriperintöä, eli arkisto- ja museotoimijat.
- **Luku 1.3 s.16** Luovien alojen liiketoiminnan tunnusluvut -kuvan jälkeen kappale, joka liittyy digitalisaatioon: Turvallisuuskomitean sihteeristö haluaa muistuttaa siitä, että digitaalisessa siirtymässä tulee huolehtia turvallisuudesta (tieto- ja kyberturvallisuus).

3.2. Luku 2

- **Luku 2, s. 19 tavoite yksi:** Esitetään lisättäväksi, että kulttuuri luo pohjan osallisuuden kokemukselle sekä tukee kotoutumista Suomeen.
- **Luku 2, s. 20 tavoite kolme:** Esitetään lisättäväksi yllämainitut kotoutumisen näkökulmat sekä se, että tavoitteen kuvaamien periaatteiden toteutuminen pyritään turvaamaan myös häiriötilanteissa ja kriiseissä.

3.3. Luku 3

- **Luku 3, s. 21 kappale yksi:** Esitetään pohdittavaksi kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin esiintuomista, eli viranomaisten ja yksityisten elinkeinon harjoittajien lisäksi järjestöt, jotka mainitaan myöhemmin selonteossa.
- **Luku 3.1, s.23:** Kappaleeseen esitetään lisättäväksi maininta siitä, että kulttuurialan toiminnan mahdollistamiseksi myös häiriötilanteissa ja kriiseissä on tärkeää vahvistaa kulttuurialan organisaatioiden turvallisuus- ja varautumisosaamista eli osaaamista kokonaisturvallisuuden toimijoina. Toimeenpanosuunnitelmaan voisi täten kirjata esimerkiksi maininnan valmiussuunnittelun tukemisesta.
- **Luku 3.1, s.23 kappale kolme** Esitetään muotoilua: ”Keskeisen kansallisen kulttuuriperinnön pitkäaikaisesta säilymisestä ja saatavuudesta huolehditaan kaikissa turvallisuusolosuhteissa *kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti.*”
- **Luku 3.1, s.23 kappale kolme:** Kappaleeseen esitetään kytköstä Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan puhuttaessa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyöstä -> kokonaisturvallisuuden toimintamalli.
- **Luku 3.1, s. 23 alakohta kolme:** Alakohtaan, joka alkaa ”Panostetaan kaikenikäisten hyvän medialukutaidon...”, esitetään seuraavaa muutosta ”kansallinen resilienssi” -> ”yhteiskunnan kriisinkestävyys eli resilienssi”
- **Luku 3.1, s. 24 alakohta kuusi:** Alakohtaan, joka alkaa ”kulttuurin aluehallinnolle...” esitetään lisättäväksi maininta, että yhteistoiminta myös kulttuurin osalta vaikuttuneissa verkostoissa kasvattaa tietoisuutta kulttuurin merkityksestä henkiselle kriisinkestävyydelle sekä vahvistaa yhteiskunnan turvallisuutta.
- **Luku 3.1, s.24 alakohta kahdeksan:** Alakohtaan, joka alkaa ”Huolehditaan kulttuurin luomisen...” esitetään lisättäväksi turvallisuusnäkökulma, eli kulttuurin säilyminen (arkistot, museot ym.), sekä tieto- ja kyberturvallisuusnäkökulman (saavutettavuus, eheys ja luotettavuus).
- **Luku 3.1, s.24 alakohta yhdeksän:** Alakohtaan, joka alkaa ”Arkeologisen kulttuuriperinnön suojelua...” esitetään lisättäväksi ”kaikissa oloissa” korostamaan myös mahdollisten häiriötilanteiden ja kriisien aikaista toimintaa.
- **Luku 3.6, s.28:** Esitetään pohdittavaksi seuraavaa: Tuetaan kulttuuritoimijoiden tunnistamista ja tunnustamista henkisen kriisinkestävyyden avaintekijöinä sekä vahvistetaan heidän ymmärrystään omasta roolistaan yhteiskunnan turvallisuudelle.

3.4. Luku 4

- **Luku 4, s. 32:** Esitetään huomioitavaksi Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määriteltyjen elintärkeiden toimintojen (tässä yhteydessä henkinen kriisinkestävyys) ja strategisten tehtävien (tässä yhteydessä henkisen kriisinkestävyyden alla olevien soveltuvien strategisten tehtävien) seurantaan liittyvien vaatimusten huomioiminen mittareita rakennettaessa. Tällä varmistetaan Yhteiskunnan turvallisuusraportin yhteismitallisuus sekä tehostetaan valtioneuvoston toimintaa.

3.5. Muut

- **s. 56:** ”Kulttuuriperinnön huoltovarmuus” on määrittelemätön termi ja se esitetään muutettavaksi muotoon ”Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden

suojelu” lauseessa ”Henkisen kriisinkestävyiden ja kulttuuriperinnön huoltovarmuuden vahvistaminen nousee aiempaa tärkeämmäksi.”

- **s. 57:** Lauseeseen ”Muuttuvassa media- ja turvallisuusympäristössä medialukutaidon merkitys on keskeinen sekä ihmisten henkilökohtaisen hyvinvoinnin, että kansallisen resilienssin, turvallisuuden ja demokratiakehityksen kannalta.” esitetään kansallinen resilienssi muutettavaksi ”yhteiskunnan kriisinkestävyys”.
- **s. 61:** ”...kulttuurilla on merkittävä vaikutuksensa kansallisen turvallisuuden...” esitetään muutettavaksi ”...kulttuurilla on merkittävä vaikutuksensa kokonaisturvallisuuden...”

Pääsihteeri

Petteri Korvala

Erityisasiantuntija

Mari Aro

Liitteet -

Jakelu Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi -

VN/2780/2024-PLM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: